

**Міністерство охорони здоров'я України
Національний фармацевтичний університет
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Кафедра клінічної фармакології**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
(TOPICAL ISSUES OF
CLINICAL PHARMACOLOGY AND CLINICAL PHARMACY)**

**Матеріали науково-практичної
Internet-конференції з міжнародною участю
28 жовтня 2025 року
м. Харків**

**Харків
НФаУ
2025**

Редакційна колегія та оргкомітет: проф. Кухтенко О. С. (голова), проф. Кузнєцова В. Ю. (співголова), доц. Суріков О. О. (керівник секції), доц. Артюх Т. О. (керівник секції), проф. Бутко Я. О. (керівник секції), проф. Міщенко О. Я. (керівник секції, відповідальний секретар), проф. Ткачова О. В. (керівник секції), проф. Бондарєв Є. В. (керівник секції), доц. Файзуллін О. В. (керівник секції), доц. Халєєва О. Л. (керівник секції), доц. Березняков А. В. (керівник секції), проф. Риженко І. М., проф. Кіреєв І. В., проф. Подольський І. М., доц. Козар В. В., доц. Шаповалова О. В., асист. Тимченко Ю. В., асист. Андріяненков О. В., асист. Кузенков Р. В.

Реєстраційне посвідчення в Укр ІНТЕІ № 327 від 14 березня 2025 р.

Актуальні питання клінічної фармакології та клінічної фармації (Topical issues of clinical pharmacology and clinical pharmacy): матеріали наук.-практ. Internet-конф. з міжнар. участю (28 жовт. 2025 р., м. Харків) / редкол. : О. Я. Міщенко, Я. О. Бутко, Є. В. Бондарєв та ін. – Харків : НФаУ, 2025. – 385 с.

У збірнику опубліковані матеріали науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю «Актуальні питання клінічної фармакології та клінічної фармації». У матеріалах конференції висвітлено клініко-фармакологічні доказові аспекти застосування лікарських засобів, зокрема у сфері підтримання ментального здоров'я; актуальні питання діяльності клінічного фармацевта у закладах охорони здоров'я та адміністрування антимікробних препаратів як мультидисциплінарного підходу протидії антибіотикорезистентності; питання безпеки фармакотерапії та системи фармаконагляду; роль інформаційних технологій в клінічній фармакології та клінічній фармації; організаційно-управлінські підходи забезпечення раціонального застосування лікарських засобів; оцінка технологій охорони здоров'я, фармакоекономічні дослідження та формулярна система як складові забезпечення раціональної фармакотерапії.

Наведено технологічні аспекти розробки, впровадження та використання лікарських засобів; доклінічні та клінічні дослідження лікарських засобів.

Розглянуто сучасні методичні аспекти викладання клінічної фармакології та клінічної фармації в Україні та світі.

Видання представляє інтерес для наукових, педагогічних та практичних фармацевтичних та медичних працівників.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність інформації відповідальність несуть автори.

ГОРМОНАЛЬНІ ПРОТИЗАПЛІДНІ ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА МАРКЕИНГОВІ АСПЕКТИ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Мегем О. С., Рафальська Я. Д.

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна
rafalska.yaroslava@ntnu.ua*

Вступ. Репродуктивне здоров'я жінки є одним із ключових аспектів медико-соціальної політики кожної держави. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), 58,7 % жінок репродуктивного віку, які перебувають у шлюбі чи партнерських відносинах, користяк уються сучасними методами контрацепції. Найбільш поширеними серед них є гормональні препарати, зокрема комбіновані оральні контрацептиви. Використання сучасних контрацептивних засобів дозволяє не лише регулювати народжуваність, а й сприяє профілактиці низки гінекологічних захворювань. Серед доступних методів планування сім'ї вагоме місце посідають гормональні контрацептиви, які широко застосовуються у світі та в Україні.

Мета. Здійснити огляд сучасного стану та тенденцій розвитку ринку гормональних протизаплідних лікарських засобів в Україні, визначити їх місце у фармацевтичній практиці та значення маркетингових досліджень для підвищення доступності й ефективності використання.

Матеріали та методи. У роботі використано дані наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів, інформацію ВООЗ, звіти аналітичних фармацевтичних агентств, матеріали Державного реєстру лікарських засобів України. Застосовано методи порівняльного аналізу, систематизації та узагальнення літературних джерел.

Результати. За останні десятиліття на світовому ринку простежується чітка тенденція до використання низькодозованих та мікродозованих комбінованих оральних контрацептивів (КОК), які мають кращий профіль безпеки та менше побічних ефектів порівняно з високодозованими препаратами. Сучасні КОК часто поєднують етинілестрадіол з гестагенами нового покоління (дроспіренон, дезогестрел, діеногест), що забезпечує кращу переносимість та додаткові лікувально-профілактичні ефекти – нормалізацію менструального циклу, зниження проявів акне, профілактику анемії.

Як свідчать дані численних міжнародних досліджень та аналітичних оглядів, ринок гормональних контрацептивів у світі демонструє стабільне зростання та структурні зміни. Глобальний обсяг цього сегмента у 2024 році оцінюється приблизно у 32,5 млрд доларів США, з прогнозованим середньорічним темпом зростання близько 7,9 % до 2034 р. Це зумовлено підвищенням рівня поінформованості населення, розширенням доступу до засобів планування сім'ї та розвитком фармацевтичних технологій.

Застосування КОК у світі поступово зростає: якщо у 2010-2014 рр. середнє щорічне охоплення становило 8-10 %, то у 2015-2019 рр. цей показник

зріс до 12-14 %. У розвинених країнах спостерігається тенденція до переходу на низькодозовані та мікродозовані форми, які мають кращий профіль безпеки. Це відображає глобальне прагнення до індивідуалізованої контрацепції, орієнтованої на мінімізацію побічних ефектів і покращення якості життя жінок.

В Україні ринок гормональних протизаплідних засобів залишається досить насиченим, однак характеризується значною залежністю від імпорتنих постачальників. Основними країнами-виробниками препаратів, представлених на вітчизняному ринку, є Німеччина, Угорщина, Польща та Словаччина. Частка вітчизняного виробництва залишається низькою, що створює певні ризики у сфері лікарського забезпечення. У структурі асортименту домінують комбіновані оральні контрацептиви у формі таблеток, хоча останніми роками спостерігається поступовий інтерес до трансдермальних пластирів, вагінальних кілець та імплантатів.

Цінова політика ринку залишається неоднорідною: препарати коливаються від 200-300 грн за упаковку у доступному сегменті до понад 600 грн у преміум-категорії. Така ситуація впливає на рівень доступності, особливо для молодих жінок та пацієнток з низьким доходом. Водночас стабільний попит на певні торгові назви свідчить про сформовані споживчі переваги та довіру до відомих брендів.

Важливою проблемою залишається низький рівень інформованості жінок про правила застосування гормональних контрацептивів та поширені міфи щодо їхньої безпечності. Це зумовлює необхідність проведення маркетингових досліджень, спрямованих не лише на аналіз економічних показників, а й на вивчення поведінки споживачів, рівня довіри до препаратів і ефективності просвітницьких кампаній. Такі дослідження сприятимуть підвищенню якості фармацевтичної допомоги, покращенню доступності лікарських засобів і формуванню культури відповідального ставлення до планування сім'ї.

Висновки. Проведений огляд свідчить, що гормональні контрацептиви займають провідне місце серед сучасних методів планування сім'ї як у світі, так і в Україні. Ринок цієї групи препаратів характеризується широким асортиментом, однак має виражену залежність від імпорتنих постачальників і нерівномірний розподіл за ціновими категоріями, що впливає на доступність засобів для різних верств населення. Сучасні тенденції розвитку контрацептивної терапії спрямовані на використання низькодозованих і комбінованих препаратів із покращеним профілем безпеки, що підвищує прихильність серед пацієнток і знижує ризик побічних реакцій. Водночас актуальною залишається проблема недостатньої інформованості жінок про правильність застосування гормональних засобів та упереджень щодо їхньої безпечності. Це зумовлює необхідність проведення комплексних маркетингових досліджень, спрямованих на аналіз асортименту, конкурентного середовища, та споживчих переваг. Отримані результати можуть стати підґрунтям для подальших практичних досліджень та розробку рекомендацій щодо оптимізації доступу жінок до безпечних і ефективних засобів контрацепції в Україні.

Міщенко В.І. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИЦІ КЛІНІЧНОГО ФАРМАЦЕВТА ТЕРАПЕВТИЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ	170
РОЗДІЛ 6. ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ПІДХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ	189
Коляда Т. А. УПРАВЛІНСЬКО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	190
Мегем О. С., Рафальська Я. Д. ГОРМОНАЛЬНІ ПРОТИЗАПЛІДНІ ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА МАРКЕЙНГОВІ АСПЕКТИ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ.....	192
Половян Н.С., Заболотній Д.Д. ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ	194
Кривов'яз О.В., Томашевська Ю.О., Кривов'яз С.О. СТРУКТУРА ЗАХВОРЮВАНOSTІ ТА ПОШИРЕНOSTІ ПАТОЛОГІЙ ЗОРОВОЇ СИСТЕМИ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	196
Назаркіна В. М., Тутук В. В., Сліпцова Н. А. ОРФАННІ ХВОРОБИ ТА ДОСТУП ДО ЛІКІВ: ФАРМАЦЕВТИЧНА ДОПОМОГА КРІЗЬ ПРИЗМУ СПРАВЕДЛИВОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ	197
Бутко Я.О., Ткачова О.В., Березняков А.В., Кузенков Р.В. АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ СТАТИНІВ НА УКРАЇНСЬКОМУ ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ ПРОТЯГОМ 2024 РОКУ	199
Верховодова Ю.В., Горова А.Я., Крохмаль Г.Д. РАЦІОНАЛЬНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ДЛЯ НАДАННЯ ДОГОСПІТАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ.....	200

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
(TOPICAL ISSUES OF CLINICAL PHARMACOLOGY
AND CLINICAL PHARMACY)**

Матеріали науково-практичної
Internet-конференції з міжнародною участю

28 жовтня 2025 року
м. Харків

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 14,25. Тираж 100 пр. Зам. № 1121/10-24.

Національний фармацевтичний університет
вул. Григорія Сковороди, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво серії ДК № 3420 від 11.03.2009 р.

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.
e-mail: bookfabrik@mail.ua